

Bemærkninger til lovforslaget.

Den befolkningsgruppe, nærværende lovforslag tager sigte på, er af en meget betydelig størrelsesorden: ca. 400 000 organiserede mandlige og kvindelige arbejdere samt derudover et ikke ringe antal ikke-organiserede. Gruppen er fordelt over store dele af erhvervslivets arbejdsområder — ca. 72 000 inden for bygge- og anlægsvirksomhed, ca. 52 000 inden for jern- og metalindustrien, ca. 42 000 inden for landtransport, ca. 38 000 inden for tekstil- og beklædningsindustrien o. s. v. Det drejer sig således også om en overordentlig uensartet gruppe; som helhed vokser den såvel i tal som i betydning.

Dette er en følge af den økonomisk-tekniske udvikling, der har medført, at produktionen inden for de fleste af erhvervslivets områder gennemføres med en stadig større indsats af maskiner, med nye materialer, nye metoder etc. og således, at de ikke-faglærte i stadig større antal finder beskæftigelse i den egentlige produktion. Det må ventes, at denne udvikling vil fortsætte, og at udviklingen vil ske med en betydelig hast, bl. a. på grund af den skærpede konkurrence, som en række af erhvervslivets felter må ventes at ville blive udsat for i de nærmeste år.

Det tidsrum, hvor de ikke-faglærte arbejdere i større antal har gjort sig gældende inden for produktionslivet, har været så relativt kort, at der ikke — som inden for de faglærtes område — i større omfang har kunnet skabes nogen uddannelsestradition, som man kunne bygge videre på som grundlag for en tidssvarende uddannelse.

Den ældste institution af nogen betydning, *Arbejdsteknisk Skole*, der udelukkende har samlet sig om uddannelse af ikke-faglærte, blev oprettet i 1940 på initiativ af Dansk Arbejdsmands Forbund, Arbejdsgiverforeningen og Teknologisk Institut. Denne skole giver en 3-årig frivillig aftenundervisning på 2 × 3 timer om ugen i vinterhalvåret, i alt ca. 144 undervisningstimer pr. sæson. Der er nu omkring 100 afdelinger af skolen rundt omkring i landet, og de oprettes og nedlægges efter det lokale behov. For tiden rummer disse afdelinger af skolen i alt op mod 3 000 elever, og der afgår fra skolen hvert år ca. 4-500 elever efter at have gennemgået alle 3 år.

Ved siden heraf har *statens arbejdsmandskursus* siden 1950-51 gennemført en række kurser for ledige arbejdsmænd på nu ialt 5 kursus-skoler (kostskoler), nemlig Audebo, Hoverdal, Sandmosen, Snepsgård og Ulfborg Kjærgård. Undervisningen er baseret på praktisk instruktion i så arbejdspladslignende for-

mer som muligt, suppleret med fornøden teori i umiddelbar tilknytning til de under arbejdet opståede problemer. Det enkelte kursus varer 3 uger, omfattende ca. 126 undervisningstimer, hvortil kommer en vis frivillig undervisning i aftentimerne. I alt gennemgår op mod 2 000 elever årligt disse kurser.

Også de *teknologiske institutter*, der ellers navnlig varetager de faglærtes uddannelse, har en vis undervisning for ikke-faglærte, f. eks. for vejformænd, vejmand, kloakmestre, visse grupper af jord- og betonarbejdere, chauffører, motorpassere, arbejdere fra træindustrien m. fl.

Beklædningsindustrien, træindustrien og til en vis grad tekstilindustrien har hver inden for sit område opbygget et system af kurser, der giver disse branchers ikke-faglærte arbejdere et godt uddannelsesmæssigt grundlag; også inden for enkelte andre brancher er der i beskedent omfang af organisationer, firmaer m. m. iværksat kurser, men langt de fleste ikke-faglærte arbejdere uddannes ved, at en mester (arbejdsleder) eller kolleger giver dem en vejledning under arbejdets udførelse.

Unge arbejdsløse mænd i alderen 18-25 år har mulighed for en vis uddannelse på *statens arbejds-tekniske ungdomsskoler*. Disse skoler er oprettet på grundlag af ungdomsarbejdsløshedsloven. Der henvises til det samtidig forelagte forslag til revision af denne lov, der samtidig foreslås kaldt „lov om beskæftigelse og uddannelse af unge“, og hvor denne aldersgruppes særlige forhold er behandlet.

Forsvarets civilundervisning har — foreløbig i beskedent omfang og på forsøgsmæssig basis — gennemført en vis erhvervspræget undervisning for ikke-faglærte arbejdere, der aftjener deres værnepligt.

I erkendelse af at de forsøg, der således er gjort på forskellige områder, vel hver for sig har været særdeles værdifulde, men dog ud fra en helhedsbetragtning måtte anses for utilstrækkelige, og under hensyn til det særlige behov for uddannelse, der måtte ventes at opstå for den del af de unge fra de store fødselsårgange, der træder ind på arbejdsmarkedet uden at få en egentlig lærlingeuddannelse, nedsatte regeringen i marts 1957 en *kommission* med den hovedopgave at overveje, hvorledes den hidtidige ret uensartede og tilfældige uddannelse af ikke-faglærte arbejdere bedst kunne udbygges eller omlægges, så den kunne svare til de stigende krav,